

נר לשולחן שבת

מי תשא-פרה

גליון 735 תשפ"א

לדפואת אברך יקר ומיוחד
אב למשפחה ברוכת ילדים
הרב שמואל אליהו בן סוזן שדה

הגאון רבי יעקב אדלשטיין: לכאורה, אם יחיד שמע שלשה פסוקים מתוך פרשת פרה יצא.

(נר לשולחן שבת" מפני ידידי הרה"ג רבי י"ו)

סגולת קריאת פרשת פרה מרבי צדוק הכהן מלובלין

בפרשה זו יש שבע פעמים 'שבע', שהתורה מזוקקת שבעתיים. לימדנו הכתוב שעל ידי קריאת פרשת פרה נחלקת התורה בלב, ומועיל לתקן הרוב כעס לשבירת יצר הרע.

(פרי צדיק שמות)

בשבוע של פרשת פרה נהגו בני קהילת עדן לקחת פרה בצבע אדום שהיתה מצויה אצלם, לשוחטה בערב "שבת פרה" והיו מחלקים את בשרה לעניים.

(נר לשולחן שבת" מפני ידידי הרה"ר יצחק אליהו)

שבת פרה! שבת מסירות נפש!

סיפר מרן הרב שך: "תקופה קצרה לאחר נישואי נשלחתי לנופש על ידי דודי, מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר, היתה זו הפעם היחידה בחיי שיצאתי לנופש...

בשבת נכנסתי להתפלל בבית הכנסת המקומי, הימים היו ימי תחילת השלטון הקומוניסטי ברוסיה, ועל הדוכן עלה לדרוש יהודי. לחרדתי נוכחתי שאותו דרשן מדבר בחוצפה כלפי תלמידי חכמים. הוא עשה זאת בעורמה, באומרו, כי אין לנו חפץ באנשים דוגמת "הפרה האדומה - די רויטא איפא", שלא עלה עליה עול... הבנתי להיכן הדברים נוטים ומה מתכוון אותו דרשן להסיק בדבריו.

מיד צעקתי כנגדו בקול: "חצוף רד! שייגץ אראפ!" וברחתי משם כל עוד נפשי בי, מאחר שתקיפי העדה ביקשו לעשות בי שפטים... וכמעט שתפסוני, אך בחסדי שמים ניצלתי מהם.

לאחר מכן נודע לי מהיכן באה ישועתי - וכך ארע הדבר: הציבור לא היתה דעתו נוחה מאותו דרשן שנתפס לקומוניזם, ובמשך תקופה ארוכה לא הניחו לו לדרוש, ובשבת זו העמידוהו תקיפי הקהל לדרוש בניגוד לרצון הציבור. האנשים חששו למחות בו מאחר והיה חתנו של הרב...

והנה לאחר שמחיתי כנגדו, התייצב הציבור מאחורי, ומשראו בסכנה שנשקפה לי, התחילו גם הם לרוץ אחר הרודפים ומנעו מהם מלהכותני ולהסגירני... וכך ניצלתי".

(שמושה של תורה" עמ' ר"ט)

מסירות נפש לתורה - "זאת התורה אדם כי ימות באהל"

הגאון רבי אריה לוי בלומדו בישיבה בסלוצק אצל הגאון רבי איסר זלמן מלצר היה דוחקו גדול, בגדיו היו קרועים ובלויים, מה שלא הפריע לשמחת לבו, על שזכה ללמוד בחברותא גם עם רבו רבי איסר זלמן וגם עם רבה של סלוצק, הרידב"ז.

פעם פנה אליו הגאון הרידב"ז ואמר לו: "אריה, בוא נצא לטייל קצת, התלווה נא עמי". הזדעזע רבי אריה: "הלא בגדי כולם קרועים ובלויים, אין זה כבוד התורה שאני אהיה המלווה של הרב בהופעה עלובה כזו..."

השיב הרידב"ז בהתרגשות: "זהו הכבוד הגדול ביותר שלי, שאני צועד ברחובות עם בחור שלומד תורה מתוך הדחק! אין כבוד גדול מזה!"

לאחר שנים כתב הרידב"ז מכתב לרבי אריה לוי ובתוך דבריו כתב לו: "שקידתך באורייתא עדיין רותחת באוזני". (שמחת שלמה)

"מי תשא" היא שבת הולדתו של "נר לשולחן שבת" בשנת תשס"ג

מודה אני לבורא עולם שזיכני לכתוב ולהפיץ אורו של ה"נר"!

"כי תשא את ראש בני ישראל" - כדי להתרומם צריך ראש גדול!

מתורת הגאון רבי נח וינברג: לכל אחד יש כשרונות ויכולות עצומות, רק עליו לעמוד להוציאם מהכח אל הפועל, עליו להשתמש בהם כדי להגיע למיצוי כוחותיו.

מעשה באדם שעבד במשמרת מאוחרת, כאשר הסתיימה המשמרת שלו החליט לקצר את הדרך הביתה ועבר דרך בית הקברות, וירא כי טוב, החל ללכת שם יום יום.

בלילה חשוך, נטול ירח, כאשר האיש עשה את דרכו הקבועה נפל לתוך קבר פתוח... במשך שעה הוא ניסה למצוא אחיזה או ידית ולטפס החוצה, אולם לא הצליח, לבסוף הוא ויתר - הצטנף לו בפניו והמתין עד אור הבוקר, אז יעברו אנשים ויחלצוהו.

זמן קצר לאחר מכן עבר במקום אדם נוסף, שגם הוא החליט לקצר את הדרך. והנה גם הוא נפל לתוך אותו קבר... ממושבו בפניה הבחין האיש הראשון כי השני מנסה לחפש אחיזה ולטפס החוצה. הוא חשב כי יתכן שבעבודה משותפת הם יוכלו למצוא פתרון לבעיה ששניהם נתקלו אליה.

ממחשבה למעשה - הוא קם ממקומו, ניגש אל אחורי האיש וטפח לו על כתפו. מרוב בהלה קפץ באותו רגע האיש מתוך הקבר וברח בריצת אמוק מבית הקברות לדרכו...

אותו איש גילה שהוא יכול לקפוץ מהקבר אפילו שהוא חשב בתחילה שאינו יכול. אנחנו דומים לו במאד, אנחנו חושבים שאנו קבורים ולא יכולים לצאת מהקבר - שאיננו יכולים להגיע להשגים כבירים בתורה ויראת שמים, אבל זו טעות!

הקב"ה נתן לנו יכולות בלתי מוגבלות, אבל אנו משתמשים בחלק כל כך קטן מן הפוטנציאל הכביר שבנו. מה יוכלנו להשיג לו היינו משתמשים בכל הגלום בנו!

(48 דרכים לחכמה-הקדמה)

"זכור אל תשכח את אשר הקצפת את ה' אלוך במדבר"

עיקר זכירה זו נאמרה על חטא העגל. (ר"ש משאנץ, ראב"ד - "שש זכירות" צ')

זכירה זו ניתן לכוון בברכת 'אהבה רבה', כשאומר "באהבה" יזכור את הזמן בו ישראל לא היו באהבה עם הקב"ה. (מג"א א"ח ס' ב')

על מה עלינו לכוון בקריאת פרשת פרה?

שאל המג"א, לכאורה, מפני מה לא תיקנו קריאה מיוחדת על פרשת העגל, הרי גם בה נאמר "זכור אל תשכח"? והשיב שבגלל גנותם של ישראל אין להזכירו בקריאה מיוחדת.

ויש לומר שלכן קורין פרשת פרה, הבאה לכפר על חטא העגל, כך עלתה כפרה בלי גנאי, וכל שאפשר להתכפר מבלי לספר בגנותם של ישראל עדיף! (שו"ת "דובב מישרים" ח"ב מ"ג וכ"כ "ארצות החיים")

והוסיף המלבי"ם: לפי זה נבין מדוע יש מן הראשונים שסוברים שקריאה זו מן התורה. (שם, תוס' ברכות יג. ועיי' "ברכת פרי" חוקת)

קורין פרשה זו להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה. (לבוש תרפ"ה)

לקיים את הדין של "שואלים ודורשים ל' יום..." (חק יעקב" תכ"ט)

רבותינו בעלי השולחן ערוך כתבו שיש אומרים שפרשת פרה מן התורה. וגדולי האחרונים תמהו, מאין להם לומר זאת, דאין שום רמז לזה בגמרא, ולכן פסקו שאינה מן התורה.

ולעניות דעתי נראה שיש לזה רמז: באמצע פרשת פרה כתוב "והיתה לבני ישראל לחוקת עולם", ודורשים בספרי 'שהיא נוהגת לדורות' - כי אפר פרה לא תלוי במקדש. והנה בסוף הפרשה כתוב שוב "והיתה לחוקת עולם". ולכאורה הוא מיותר, אלא שזה רמז לזמן שגם אם לא יהיה לנו אפר פרה, יש חיוב עדיין לקרוא את פרשת פרה. (ערוך השולחן" א"ח תרפ"ה ז')

'מצוותה של פרה אדומה בבגדי לבן'. שאלו התלמידים את רבי יוחנן בן זכאי: 'פרה במה נעשית?' אמר להם 'בבגדי זהב'. אמרו לו 'הרי לימדתנו בבגדי לבן?!' אמר להם 'יפה אמרתם'. ולא שלא היה יודע, אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים'. (תוספתא פרה ד' ד')

סיפר בנו של הגאון רבי יוסף שלוש, הגאון ר' דוד שליט"א, שאביו חנינכו: כשהוא אומר שנים מקרא ואחד תרגום, לפני שהוא קורא תרגום, שינסה לתרגם בעצמו איך צריך להיות התרגום ואחר כך יסתכל בתרגום, כדי לחדד את השכל וההבנה וידיעת התרגום על בוריו!
(דברי יוסף)

'רבה לחדודי לאביי הוא דבעי'. (ברכות לג: חולין מג: מגילה כה). **'לא אמרה רבי עקיבא - רבי יהושע אלא לחדד בה התלמידים'**. (עירובין ג: ג. נדה מה: נזיר נט:)

'התורה נקנית בארבעים ושמונה קנינים... המחכים את רבו'. (אבות ר'ו)
חכמי התלמוד היו נוהגים לשרבב מדי פעם טעויות אל תוך שיעוריהם כדי לשמור על ערנותם של תלמידיהם ולחדדם.
רב טוב רוצה שהתלמידים שלו יהיו מבקרים חריפים, מי צריך חדר מלא רובוטים, תוכים או מכשירי הקלטה. (48 דרכים לחכמה)

השיב הרדב"ז: אם ראובן טוען כאשר קניתי מכרתי, לא ערבתי, ולא ידעתי שיש בו תערובת, ברור שהוא פטור. ואם ראובן לא יודע שמנהג המדינה להשתמש בכסף הזה לזיקוק, אזי אפילו אם יודע שיש בכסף הזה תערובות גם כן פטור, כי שמעון שידוע שראובן חדש במקצוע... היה עליו להודיע לו שרצונו לערב בו זהב, הרי לולי זאת ראובן יכול לטעון - חשבתי שאתה קונה את גוש הכסף הזה ליצור ממנו תכשיט כסף וכדומה.
והאמת שאפילו אם ראובן ידע שיש בכסף הזה תערובות, וידע כי מנהג המדינה לערב עמו זהב, בכל זאת הוא גרמא ופטור.
אבל אם ראובן רגיל לעשות כן יקנסוהו, כפי ראות עיני בית הדין, שלא יהיה רגיל להזיק, ובלבד שיעשו זאת לשם שמים, שלא ירבה הגזל והחמס.
(שו"ת הרדב"ז קצ"ז)

לדון לכף זכות - לחשוב יותר טוב תרתי משמע!

מעשה בידידי, הרה"ח שמואל אלימלך. בהיותו בחור צעיר, אביו, תלמיד חכם נכבד עמד לנסוע לארה"ב, לאסוף תרומות למען אחד ממוסדות התורה החשובים כאן בארץ ישראל. ביקש מאביו שיביא לו מתנה מארה"ב שעון כיס, כמנהג חסידים.

אביו קיים את הבטחתו והביא לו שעון. להפתעתו, כשהוא התבונן על השעון היה ברור שהשעון אינו חדש - התפלא מאד, שאל את אביו בתמיהה: "אבא, הבאת לי שעון משומש?!..."
סיפר אביו שאת השעון הוא קיבל מבעל חנות שעונים יוקרתית בניו יורק. הוא נכנס לחנות שעונים כדי להתרים את בעליה. נתן לו בעל החנות סכום נאה. 'הנה באותו רגע נזכרתי בבקשתך. אמרתי לו, שאני צריך לקנות לבני שעון כיס, אולי יש לך. המוכר הרהר לרגע והשיב בחיוב. הוציא את השעון הזה מאחד הארונות, ואמר 'הנה זו מתנה לבנך' וסייר לקחת תשלום עבורו. 'למה שתחשוב שהוא נתן לי שעון משומש?!' 'ראה, אבא, יש כאן חריצים, הזכוכית מהוהה מעט, זה לא שעון חדש...'
עברו שנים, ר' שמואל אלימלך סיפר לחברו, סוחר עתיקות את המעשה. ביקש הסוחר לראות את השעון. מתברר שהשעון שווה אלפי דולרים. גבו עשוי זהב לבן, דגם ישן של חברת אומגה!!!
אותו בעל חנות השעונים רצה להנות תלמיד חכם. לכן נתן לו כתשורה שעון זה. היה ברור לו שהמקבל מביץ איזו מתנה יקרה הוא נותן לו.
(נר לשולחן שבת')

"וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם". (ל"ב ל"ד)

סיפר הגאון ר' משה שטיין שליט"א: בהגיע רבינו הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר - לגיל שבעים הביא לו אבי, הרה"ח רבי ברוך בענדיט מתנה, גביע זהב. מרן התרגש מאד מהמתנה ואמר לרבנית: "תראי עד כמה ר' ברוך בענדיט מעריך אותי!"
מעניין, כי מרן לא השתמש בגביע הזה בליל ראש השנה ואמר שיש לו הרגשה בזה של "אין קטיגור נעשה סניגור", כמו שהכהן גדול ביום הכיפורים לא היה נכנס לקדש הקדשים בבגדי זהב.
(מבית הלוי" גליון 35 - גביע זה נמצא כעת אצל בנו הגר"צ שליט"א)

"ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחון עד אשר דק". (ל"ב כ)
יש אומרים שמשה התיך את זהב העגל, ואין צורך לומר כן, כי יש דבר שאם שמים אותו באש יחד עם זהב, מיד הזהב ישרף ויהיה שחור, ולעולם לא ישוב להיות זהב, זה דבר מנוסה ואמת. (אבן עזרא)

מעשה שהיה בקיבוץ "חפץ חיים", אישה ניגשה לבעלה בתלונה לא פשוטה: 'ראה, טבעת הנישואין שלי הפכה מזהב לכסף...'
בעלה הצליח לשכנעה שלא רימה אותה כלל, רק שעלתה השאלה - אולי הקידושין קידושי טעות הן, אולי הצורך מכר להם טבעת כסף במסווה זהב...

הלכו לשאול את מרן ה"חזון איש", וכשסיפרו לו את אשר ארע, אמרו: לכו תשאלו את האישה, אם היא מדדה חום למישהו, ואם כן האם המדחום נשבר? שאלוה ואמרה: הן.

אם כך אמר ה"חזון איש" זה שום דבר, זהב שבא במגע עם כספית מקבל צבע לבן, כך היא תכונת הזהב... (הגר"ר יצחק שליזינגר)

בעקבות הסיפור הזה, ידידי, תלמיד חכם מופלג ערך ניסוי, צריך תכשיט זהב ישן יחד עם כספית, ואכן הזהב הפך למראה של כסף לא נקי... תכשירי הניקוי הרגילים לא הצליחו להחזירו לקדמותו!

מעשה בראובן שמכר לשמעון גוש כסף צרוף הנקרא "קצב", שהוא כסף נקי ללא תערובת כלל. את ה"קצב" מערבים עם זהב, והתערובת החריפה הזו מזקקת את הזהב. הלך שמעון ועירב את ה"קצב" עם זהב, אבל הקצב הזה היה פגום, כי היתה בו תערובת סגיים, ובשל כך הזהב התקלקל.